

یهدل دبیشلوه

خلاصه نویسی دروس عمومی

علیرضا ثبات - مشاور تحصیلی

کلاسوری جادویی الگویی عملی برای خلاصه نویسی

قسمت اول : دروس عمومی و حفظی

مقدمه

فعالیت درسی پایه‌ی چهارم بسیار پر حجم و زمان بر است. به همین دلیل اغلب داوطلبان پس از طرح موضوع خلاصه نویسی، در قدم نخست زیر نکات مهم در کتاب درسی خط می کشند و سپس در ایامی که با امتحان روبه‌رو هستند همان مطالب را می خوانند و با حداکثر اقدام به نوشتن همان نکات می نمایند. از آن جا که این گونه نوشته‌ها بعضاً غیراصولی تدارک شده است و ضمناً انسجام فکری و عملی در طراحی آن به کار نرفته است، عملاً مفید فایده نیستند و موجب طرح پرسش‌هایی در ذهن داوطلبان می شوند. انسجام فکری و عملی در طراحی خلاصه برداری را نداشته، پرسش‌هایی را در سال جدید در ذهن ایجاد می کند که شما را با قسمتی از نظرات دوستان آشنا می کنم.

سوالات متداول:

خلاصه نویسی انجام بدم که چی بشه؟

آقا مگه نکات و مطالب توی جزوه و کتاب نیست؟

من همون جا خط می کشم!

معلم ما خودش زحمت می کشه و خلاصه‌ی درس رو میده!

آقا خیلی کار خسته کننده‌ای هستش، زود خسته می شم!

احساس می کنم نمی تونم به خلاصه‌ها به اندازه‌ی جزوه‌ی اصلی اعتماد کنم! و ... تمامی این موارد نقل قول‌هایی از بچه‌های سال‌های گذشته است که در ابتدای سال می خواستند از مسئولیت خلاصه نویسی شانه خالی کنند و نظرات خود را در مورد خلاصه نویسی که یک مهارت آموزشی است، ابراز کردند. این گروه معتقدند اگر خلاصه برداری را منطقی و علمی شروع نکنیم، نیمه انجام می شود و سپس رها خواهد شد.

در آزمون‌های مهم که سرفصل و بودجه بندی زیادی دارند همیشه نگران زمان و فراموشی مطالب و چگونگی تکرار آن‌ها هستیم حتی بیان این حرف

که شب آزمون فرصت خواهیم داشت تا درس‌ها را مرور کنیم، تاکنون از هیچ داوطلبی شنیده نشده است زیرا همگان می دانند که اولاً به دلیل بار روانی آزمون و ثانیاً به سبب حجم بالای مطالب، مرور این دروس در شب آزمون امکان پذیر نیست. پس برای یک آزمون مهم مانند آزمون سراسری می بایست اقدامی انجام داد تا همیشه ذهن درگیر باز آموزی و تعمیق مطالب دروس عمومی و حفظی باشد. نفوذ دادن اطلاعات و تثبیت آن‌ها در حافظه‌ی بلند مدت، فقط نیازمند پلی است بنام **تکرار** و ابزار مورد نیاز برای ساخت این پل، کلاسوری است جادویی بنام **کلاسور خلاصه نویسی!** در واقع جمع آوری و استفاده‌ی مجدد از اطلاعات و نیاز به بایگانی کردن مطالب به صورت خودکار و غیرارادی در اکثر دانش آموزان وجود دارد. دو حافظه‌ی اصلی بلندمدت و کوتاه مدت برخوردار است و چون مطالب گسترده هستند، مغز نیازمند تکرار آن‌هاست تا بتواند به تعمیق مطالب بپردازد. چون دروس عمومی شامل ادبیات فارسی، زبان عربی، دین و زندگی، زبان انگلیسی و مطالب حفظی درس‌های مانند شیمی، زیست شناسی، قافیه و عروض و ... نیازمند تکرار هستند و همیشه باید در معرض مطالعه و یادآوری باشند، پس باید روشی اتخاذ گردد تا در کوتاه ترین زمان ممکن بیشترین بازده را داشته باشد.

چرا که بسیاری از دوستان فکر می کنند خلاصه نویسی، دوباره نویسی مطالب است! و با این دیدگاه غلط و کار وقت گیر، تمامی مطالب را می نویسند و به نوشتن موضوعات برجسته و مهم اکتفا نمی کنند. این نوشته‌ها اغلب ارزش دوباره خوانی ندارند! و سبب می شوند تا داوطلب دچار خستگی و بی حوصلگی شود و انگیزه‌ی خود را برای خلاصه نویسی و نکته برداری از دست بدهد. برای این که جلوگیری از وقوع این مشکل لازم است در خلاصه نویسی دروس عمومی، فقط مطالبی را بایگانی و نکته برداری کنیم که بعد از چند مرحله مطالعه هنوز در آن‌ها به تسلط کافی نرسیده‌اید. هم چنین و بهترین زمان برای نوشتن نکات مهم دو هفته یکبار و بعد از مطالعه‌ی دو هفته‌ای است. بعضی از داوطلبان در تهیه‌ی کلاسور خلاصه نویسی، زمان زیادی صرف می کنند و سواس زیادی را به خرج می دهند. چون حجم

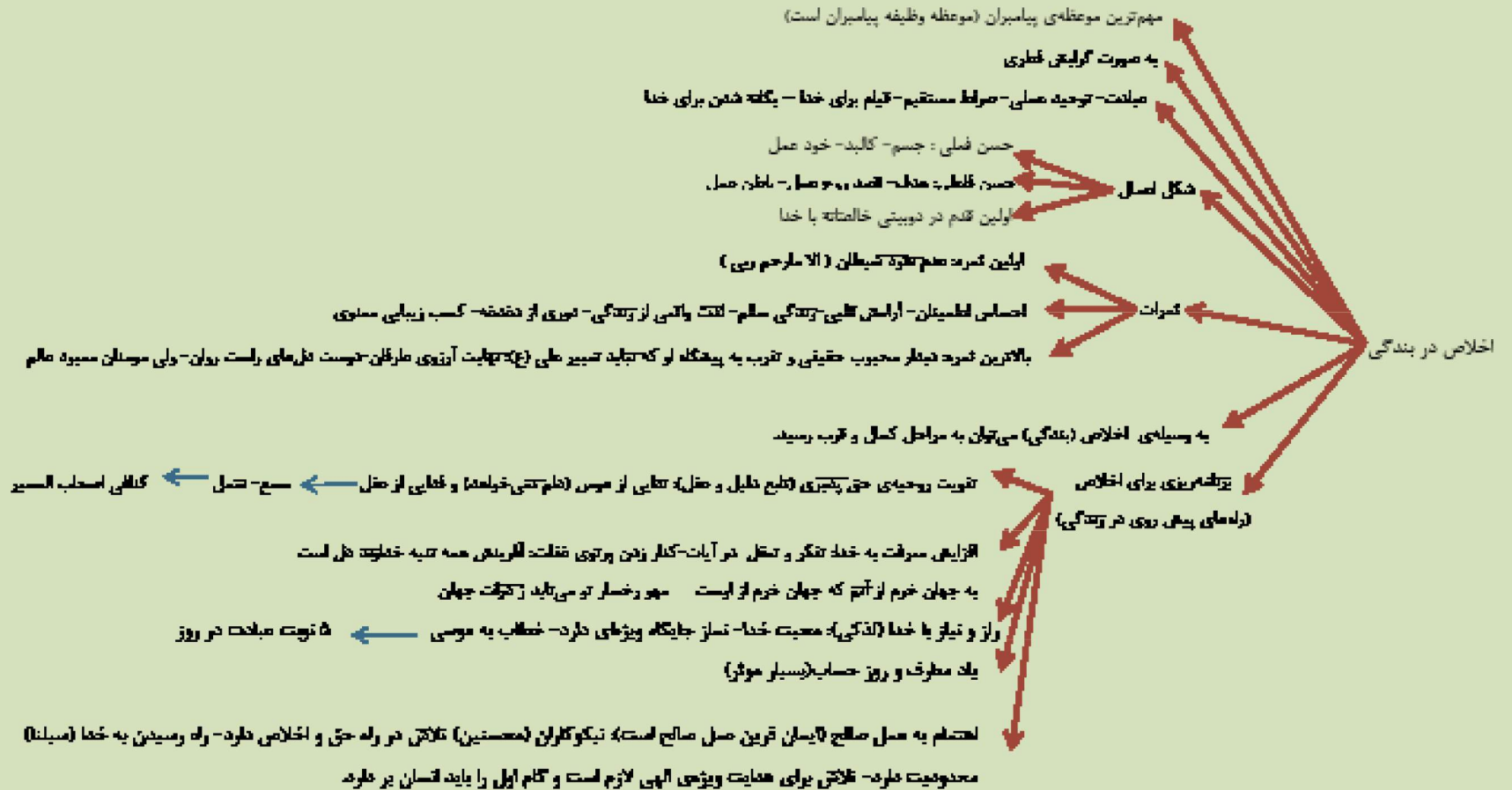
... انگار تو را نمی خوانند، تمام روزهایی که رفته اند، تمام روزهایی که می آیند و من این جا غریبه ام بین تمام این ورق‌ها، روزها و نامه‌های هم کلاسی‌ها!

روزنامه‌هایشان! شب‌نامه‌هایشان!

کاش بدانی چقدر منتظر م سرم را بر شانه‌هایت بگذارم و های‌های گریه کنم و تو مرا نوازش کنی،

کلاسور خلاصه‌نویسی این گروه برابر و گاهی بیش‌تر از حجم جزوه و کتاب درسی می‌شود، رغبتی برای مطالعه و ادامه تکمیل کلاسور خلاصه‌نویسی نخواهند داشت. نکته حائز اهمیت تهیه و استفاده صحیح و اصولی از روش‌های موجود در اصولی‌ترین روش خلاصه‌نویسی دروس عمومی استفاده از **درخت حافظه** و یا شبکه‌ی مغزی است. در خلاصه‌نویسی تا جایی که مقدور است باید از نوشتن مطابق با رسم الخط کتاب پرهیز کرد. مگر این‌که درس مورد نظر امکان استفاده از روش خلاصه‌برداری را نداشته باشد. روش استفاده از درخت حافظه به دلیل شیوه‌ی

تصویری ماندگاری بهتر و بیش‌تری خواهد داشت. در این روش تیتر اصلی را می‌نویسید و سپس مطالب فرعی را به صورت شاخه‌هایی جداگانه که از شاخه‌ی اصلی منشعب می‌شوند، می‌نویسید. نمونه‌ی یک خلاصه‌نویسی صحیح برای یک درس دین و زندگی مطابق الگوی زیر است. یادتان باشد علاوه بر خلاصه‌نویسی، باید وقت‌های منظم و مکرری را برای تکرار آموخته‌ها اختصاص دهید تا به وقت نیاز امکان سرعت در یادآوری برای شما فراهم باشد.

... چنان‌که با تنفست، دوباره روحم نو شود و ثانیه‌های سیاهی را بشکنم و راه تنفست را پیدا کنم! و بدانم تنها نیستم!

دنیایم آنقدر شلوغ شده است که صدای مهربانی‌هایت به گوشم نمی‌رسد، گویی روی آسمان پرواز می‌کنم!

بالمهم باش خدایا! حتی اگر حواسم به پرواز نیست!